

КЗ «Березнівська ЦСПШБ»
Березнівська центральна районна бібліотека
Організаційно-методичний відділ

**Це нашої історії рядки:
Українська революція 1917-1921
років**

Методичні матеріали

Це нашої історії рядки : Українська революція. 1917-1921 років : метод.-бібліогр. матеріали / КЗ "Березнівська ЦСПШБ", Березнівська центральна районна бібліотека, Організаційно-методичний відділ. - Березне, 2017. - 24 с. : іл.

Методичні матеріали створено до ювілейної дати – 100- річчя подій Української революції 1917-1921 рр.

Видання містить інформацію про події Української революції, видатних постатей в період революційної доби, хронологічні відомості основних подій та заходи щодо вшанування учасників революції 1917-1921 років.

Видання адресовано бібліотечним працівникам, вчителям загальноосвітніх шкіл, учням, студентам та всім, хто цікавиться українською історією.

Матеріал підготували: Гурин В.П.

Андрощук Л.В.

Відповідальна за випуск: Гарбар Л.А.

Українська революція 1917-1921 рр.

З метою вшанування традицій боротьби за незалежність і соборність України та військової звитяги захисників рідної землі, творців національної державності, тисячолітньої історії державотворення нашого народу, визнання історичного значення подій, пов'язаних із визвольною боротьбою початку XX століття та утвердженням української державності у формі Української Народної Республіки, Української Держави і Західноукраїнської Народної Республіки, їх значення для відновлення Україною незалежності у 1991 році, утвердження історичної єдності земель, консолідації суспільства, зміцнення міжнародного авторитету України та у зв'язку зі 100-річчям подій Української революції 1917 - 1921 років

п о с т а н о в л я ю : 1. Проголосити 2017 рік Роком Української революції 1917 - 1921 років

Що таке Українська революція?

Українська революція 1917–1921 років розпочалася в умовах революційних потрясінь, які охопили Російську імперію у березні 1917-го. Проте вона стала самодостатнім історичним явищем із самобутніми специфічними рисами. Революція носила характер національно- та соціально-визвольний. Ключовим її рушієм був український народ і його політична еліта, що зазнала еволюції від ідей політичної автономії та федерації до усвідомлення необхідності утвердження власної державної незалежності.

Українська революція має чіткі хронологічні рамки. Її нижня часова межа пов'язана зі створенням у березні 1917 року Української Центральної Ради (далі – УЦР) на чолі з Михайлом Грушевським. За короткий час вона перетворилася з представницького органу українського громадського руху на повноцінний парламент Української Народної Республіки (далі – УНР).

Верхня межа Української революції – жовтень–листопад 1921-го, коли масовий антибільшовицький повстанський рух ослаб після поразки Другого Зимового походу армії УНР.

У ході революції український народ уперше в XX сторіччі створив незалежну національну державу, яка у формі різних утворень мала всі ознаки незалежної держави: територію, кордони, символи, органи влади, військо, гроші, мову. Вперше після століть бездержавності відбулось об'єднання в одній соборній державі східних і західних українських земель.

Революція була явищем загальноукраїнським. У всіх регіонах країни розвивався національний рух, створювалися та діяли українські органи влади, політичні партії та громадські інституції, відроджувалася культура.

Досвід самостійної соборної України відіграв вирішальну роль у подальшій визвольній боротьбі Українського народу. Розуміння здобутків революції та усвідомлення причин її поразки має стати важливим уроком для сучасної розбудови незалежної України.

Термін «Українська революція» був уведений в обіг самими учасниками подій. Таке означення є в працях Михайла Грушевського, Володимира Винниченка, Симона Петлюри, Дмитра Дорошенка й інших діячів доби. Радянська історіографія викорінювала цю дефініцію, й на події в Україні поширювала поняття «Велика Жовтнева соціалістична революція» та «Громадянська війна». Усе, що не вписувалося в рамки «генеральної лінії партії», подавалося як «контрреволюційне» та «буржуазне». Водночас українські історики в діаспорі досліджували Українську революцію 1917–1921 років. Роботу продовжили вітчизняні науковці в незалежній Україні.

Етапи революції 1917–1921 років

Українська революція має три етапи:

- березень 1917 – квітень 1918 – утворення та діяльність УЦР, проголошення її Універсалів;
- 29 квітня – 14 грудня 1918 – правління гетьмана Павла Скоропадського;
- грудень 1918 – листопад 1921 – встановлення влади Директорії УНР, розгортання та придушення масштабного повстанського руху.

Історична довідка:

У 1917 р. Україна вступила в новітню добу своєї історії. Не маючи власної державності й територіальної цілісності, країна була розділена між двома сусідніми імперіями - Російською та Австро-Угорською. Українські землі займали понад 700 тис. кв.км. Чисельність населення перевищувала 48 млн. чоловік, з яких 33млн. (2/3 населення) становили українці. Серед інших національностей виділялися росіяни, євреї. За національним складом село було переважно українським, місто - багатонаціональним.

У лютому 1917 р. у Росії перемогла демократична революція. Владу царя було повалено. Натомість утворилося двовладдя: Тимчасовий Уряд і ради. Мандат на владу уряд отримав тимчасово, до скликання Установчих зборів, які мали затвердити форму державного ладу і прийняти Конституцію. Тимчасовий уряд вважав себе правонаступником царського уряду і прагнув зберегти контроль над усіма територіями імперії, у тому числі й над Україною.

Крім Тимчасового уряду та його місцевих органів, одразу після повалення модержавства виникли Ради робітничих, солдатських, а згодом і селянських депутатів. Усередині 1917 р. в Україні налічувалося 202 Ради, в тому числі в Донбасі - 180, що становило 71% від загальної кількості.

Засновниками Рад були переважно загальноросійські партії есерів і соціал-демократів. Вони отримали абсолютну більшість місць у Радах, що відповідало реальному впливу цих партій серед населення на той час.

У перший час після лютневої революції в українських губерніях налічувалося щонайбільше 2 тис. більшовиків. Тому їх вплив на діяльність Рад залишався обмеженим. Поглиблення політичної і соціально-економічної кризи сприяло зростанню радикальних більшовицьких гасел. До кінця квітня чисельність більшовиків перевищила 10 тис. чоловік. З другої половини року в постійно оновлюваному складі багатьох Рад робітничих і солдатських депутатів вплив більшовиків та прихильних до них безпартійних делегатів став переважати.

Звістка про лютневі події в Петрограді сколихнула українську громадськість. Однією з провідних стала ідея національного визволення. Передусім висувалися вимоги автономії і федеративного устрою Росії. Особливо це було характерним для українського середовища. Почалися мітинги, зібрання, з'їзди, на яких трудящі вимагали української школи, української преси, українізації війська тощо. Виникла потреба створити єдиний центр, що об'єднав би всі українські сили. З цією метою в Києві 4(7) березня 1917 р. Товариство українських поступовців (ТУП) заснувало Українську Центральну Раду. Крім членів ТУП, до неї увійшли представники різних українських політичних угруповань та організацій: військових, робітників, кооперативних, студентських, релігійних, культурних.

До Центральної Ради ввійшли представники всіх українських національних партій - Української соціалдемократичної робітничої партії (УСДРП), Української партії соціалістів-революціонерів (УПСР), Української народної партії (УНП), інших партій і громадсько-політичних груп. Очолив Центральну Раду видатний український історик, активний діяч українського національного руху М. Грушевський. Важливу роль в її діяльності відіграли В. Винниченко, С.Єфремов, Б. Мартос, С. Петлюра, І. Стешенко, П. Христюк та ін. Членами Центральної Ради стали майже всі відомі українські письменники, історики, юристи, діячі кооперації, інші представники інтелектуальної еліти України.

Хронологія основних подій

1917 рік	
17 березня	Утворення Української Центральної Ради
19-21 квітня	Відбувся Всеукраїнський національний конгрес
1 травня	Формування Першого українського полку імені Богдана Хмельницького; початок творення українських збройних сил
23 червня	Проголошення Першого Універсалу Української Центральної Ради та автономії України
28 червня	Утворення Генерального Секретаріату Української Центральної Ради і першого українського уряду
16-20 жовтня	Проведення Всеукраїнського з'їзду вільного козацтва в Чигирині
20 листопада	Проголошення Української Народної Республіки
5 грудня	Заснування Української академії мистецтв
9 грудня	Розпочалося засідання Першого Курултаю кримськотатарського народу
15 грудня	Створення Генерального Суду УНР (правонаступник – Верховний Суд України)
17 грудня	Початок російської агресії проти УНР
22 грудня	Створення Головної скарбниці УНР (тепер – Державна казначейська служба України) та Українського державного банку (нині – Національний банк України)
1918 рік	
22 січня	Проголошення незалежності Української Народної Республіки
29 січня	Бій під Крутами
9 лютого	Підписання Берестейського мирного договору між УНР і державами Четверного союзу
25 лютого	Затвердження Тризуба державним гербом Української Народної Республіки
1 березня	Запровадження грошової одиниці УНР – гривні
26 березня	Створення Українського телеграфного агентства (попередник сучасного державного інформаційного агентства України “Укрінформ”)
22 квітня	Звільнення Криму від більшовиків

29 квітня	Ухвалення Центральною Радою Української Народної Республіки основного закону – Конституції УНР
29 квітня	Проголошення Української Держави (Гетьманату Павла Скоропадського); створення Українського військово-морського флоту
30 травня	Ухвалення Закону про урочисту обітницю урядовців і суддів та присягу військових на вірність Українській Державі (нині – присяга державного службовця)
6 жовтня	Відкриття у Києві Українського народного університету
22 жовтня	Відкриття Кам'янець-Подільського державного українського університету
1 листопада	Листопадовий чин – українське повстання у Львові, внаслідок якого проголошено Західно-Українську Народну Республіку
14 листопада	Створення Директорії Української Народної Республіки; заснування Української академії наук
14 грудня	Відновлення Української Народної Республіки
1919 рік	
22 січня	Проголошення Акта Злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки
Квітень	Розгортання українського антибільшовицького повстанського руху
7 червня	Початок наступальної військової операції Української Галицької Армії “Чортківська офензива”
11 серпня	Початок походу українських армій на Київ–Одесу
6 грудня	Початок Першого Зимового походу Армії УНР
1920 рік	
21 квітня, 24 квітня	Підписання Варшавського мирного договору між УНР і Польщею, політичної і військової конвенції, за якими УНР визнано незалежною державою
25 квітня	Перехід Збруча і початок наступу на Київ об'єднаних польсько-українських збройних сил
7 травня	Вступ до Києва об'єднаних польсько-українських військ, звільнення міста від більшовиків
5 травня	Проголошення Всеукраїнською православною Церковною радою автокефалії Української православної церкви
29–31 серпня	Героїчна оборона Замостя, де відзначилися вояки VI січової стрілецької дивізії під командуванням Марка Безручка

Вересень	Початок творення Української військової організації
10 листопада	Відступ за Збруч Армії УНР під натиском військ більшовицької Росії. Окупація більшовиками усієї території центральної та східної України
1921 рік	
Січень	Засновано партизансько-повстанський Штаб при Головній Команді військ УНР
9 січня	Створення Ради Республіки Державного центру УНР на еміграції
3 лютого	Початок роботи Ради Республіки – вищого законодавчого органу влади УНР на еміграції у Тарнові (Польща)
18 березня	Підписання Ризького мирного договору між РРФСР і УРСР з одного боку, і Польською Республікою з іншого, яким встановлено радянсько-польський кордон. Українські землі були розділені між Польшею і більшовицькою Росією
Липень	Заснування у Львові Таємного українського університету
25 вересня	Замах члена Української військової організації Степана Федака на главу Польської держави Юзефа Пілсудського у Львові
11 жовтня	Початок роботи Всеукраїнського православного собору в Києві, який завершив організаційне оформлення Української автокефальної православної церкви, затвердив автокефалію й обрав митрополитом УАПЦ Василя Липківського
26 жовтня	Початок Другого Зимового походу Армії УНР – військового антибільшовицького рейду із території Польщі
21–23 листопада	Розстріл вояків Армії УНР біля села Базар на Житомирщині
Осінь	Початок масового голоду, що охопив південні регіони України.

Україна в революційну добу: видатні постаті

Лесь Курбас

основоположник національного українського модерного театру ХХ століття
(1887-1937)

Лесь Курбас – одна з найвидатніших постатей українського культурного життя 20-х – початку 30-х років, один з провідних діячів відродження української національної культури.

Він – актор і режисер, публіцист і організатор театру, театральний педагог і сценічний діяч, драматург і перекладач, мислитель, своєрідний філософ-естетик.

Осяжність і вдумливість висунутих і розв’язуваних Курбасом мистецьких та філософських завдань співмірна як з трагізмом його особистої долі, так і з долею всієї української культури ХХ століття.

Головна увага й енергія молодого митця були скеровані на організацію студії молодих акторів, з якої виріс згодом «Молодий театр», назва «якого з’явилася вже влітку 1917 року.

«Молодий театр» Курбаса розпочався під канонади Першої світової війни і в переддень Жовтневої революції (перевороту) в Росії. Ідеї національно-визвольного руху були дуже актуальні – достатньо сказати, що ще до перевороту, у березні 1917 року, у Києві було створено національний уряд – Центральну Раду, до якої увійшов інтелектуальний цвіт нації.

Піднесення охопило практично всі шари українського суспільства. Це теж істотно позначилося на новій художній думці, зокрема на театрі.

Курбас сприйняв нову добу як можливість здійснити мрію про Театр як про своєрідний парламент суспільства, як про конструктора нового життя нової вільної України.

Історія «Молодого театру» (1917-1919) – своєрідна антологія театральних стилів, естетика розмаїтого формотворення.

Відмовившись від етнографічного репертуару, цей театр зайнявся пошуком нових форм втілення сучасної української та світової класичної драматургії.

Тут і «містерія духу» з елементами імпресіонізму («Йола» Жулавського), і символістські «Етюди» українського поета-лірика Олеся, і натуралістичні фарби вистави «Чорна Пантера і Білий Медвідь» сучасного автора В. Винниченка, і «У пущі» Лесі Українки з темою свободи творчої особистості і вистава за творами українського поета-класика Тараса Шевченка «Іван

Гус», де Курбас уперше використав елементи експресіонізму, а також нову стереофонію мізансцени та оптику кіно.

Програмною виставою стає перший на радянській сцені «Цар Едіп» Софокла (1918). Тут Курбас прямо піднявся до філософського розуміння мистецтва і до шляхетної сміливості, котру блискуче виправдав постановкою «Царя Едіпа».

Так починалась перша глава українського модерного театру.

Влітку 1920-го Лесь Курбас створює Кийдрамте – Київський драматичний театр, і трупа почала своє турне по містах Київщини. Спочатку осіли у Білій Церкві, потім в Умані.

Довкола – розруха, розпад усіх систем життєзабезпечення, війна, революція, фінансовий крах. Курбас продовжує будувати авангардні моделі театру майбутнього. Навколо його театру гуртуються найкращі сили молодого українського авангарду.

Цю добу буде названо Відродженням, з подальшим коментарем – Розстріляне

Георгій Нарбут

автор перших українських грошей

(1886 – 1920)

Після проголошення III Універсалу 1917 року Українська Центральна Рада взяла курс на виготовлення власних грошей. Було оголошено конкурс і художники почали готувати ескізи майбутніх грошових знаків.

Серед учасників конкурсу був і найбільш відомий у тогочасному творчому середовищі Георгій (Юрій) Нарбут.

Саме за його проектом 24 грудня 1917 року побачили світ перші кредитові білети вартістю 100 карбованців. Оформлюючи купюру, Георгій Іванович застосував вишукані орнаменти в дусі українського барокко XVII – XVIII сторіч, декоративні шрифти і зображення тризуба – знака князівської влади.

Емісія перших українських карбованців пройшла успішно – вони були визнані, а їх автор Георгій Іванович Нарбут увійшов в історію як творець перших грошей часів української революції 1917 – 1921 років.

Протягом 1918 – 1920 рр. за розробками Георгій Івановича були випущені ще 12 грошових знаків: 100 карбованців 1-ої та 2-ої емісій, 10, 100, 500 гривень, поштові марки на 30, 40 і 50 шагів, 3,6% облігації вартістю 50, 100, 200 і 1000 гривень.

Також художник став автором низки інших реалізованих і нездійснених проектів доби української революції 1917 – 1921 рр.: актових паперів, промислового свідоцтва, військового однострою, ратифікаційних актів МЗС, грамот, дипломів, поштових марок.

На жаль, художник рано пішов з життя – у 34 роки він помер від черевного тифу.

На знак пошани та поваги до таланту цієї людини та у зв'язку з 120-річчям від дня народження Національний Банк України випустив ювілейну монету «Георгій Нарбут» номіналом 2 гривні.

10 цитат діячів революції 1917–1921 років

1. **Сергій Єфремов:** «Добре оборудована і поставлена українська школа далеко, безмірно більше може дати для справи політичної автономії, ніж сотні найкращих демагогічних трактатів. Кілька поколінь, переведених через рідну школу, дадуть таку міцну й непохитну відпору до наших політичних демагогів, якої не створити всякими гострими заходами».
2. **Михайло Грушевський «Кінець московської орієнтації»:** «Перше, що я вважаю пережитим і віджитим [...], се наша орієнтація на Московщину, на Росію, накидвана нам довго й уперто силоміць і кінець кінцем присвоєна собі значною частиною українського громадянства. Вона була підірвана російською революцією, що ослабила той московський примус... Ну а війна більшовиків з Україною рішуче поставила хрест над сею ідеологією, розв'язала всякі моральні вузли, яких-небудь очах ще могли зв'язувати Українця з московським громадянством... Я вважаю таке визволення від «песького обов'язку» супроти Московщини надзвичайно важним і цінним».
3. **Симон Петлюра «Відозва до українських солдат»:** «Я, яко генеральний секретар по військових справах в Українській Народній Республіці, закликаю всіх вас, мої товариші й друзі, в теперішній час до загальної дружньої роботи. Будьте організовані та з'єдинені всі за одного і один за всіх».
4. **Володимир Винниченко «Відродження нації»:** «Центральна Рада мала служити переважно національним центром, вона мала завдання зібрати всі сили, які мало українство, тими силами привести маси до національної свідомості... спіраючись на це, творити соціальні перебудову в відповідних наших, національних формах».
5. **Євген Чикаленко «Щоденник»:** «Недавно бувши в Грушевського, доводив йому, що Україну треба будувати на середньому землевласникові, що має від 15 до 150 десятин землі, бо це єсть найпевніший, найздоровіший елемент на селі. Великі землевласники та городяни чужі нам: або росіяни, або поляки. Грушевський впадає в крайність в соціалізацію землі. Це вносить

незадоволення в верстви, що мають більше 10–15 десятин землі, і тішить сільську голоту, бо наче досягає її ідеалу рівності. Але ця рівність погубить нашу державу, бо селяни, живучи на дрібних кавалках, не зможуть розвинути сільської промисловості, але й не дадуть робітника для фабричної. В результаті наші городяни і селяни муситимуть купувати все за кордоном, не маючи хліба на вивоз навіть в свої міста... На мою думку, треба дозволити вільний продаж землі, встановивши якийсь максимум, більше якого не можна купувати. Тоді земля швидко перейде в руки тих, яким вона дійсно потрібна, хто дорожить і любить її, а ота “пролетарія” піде собі на фабрики і заводи, бо все одно всім не можна ж хлібопашить”.

6. **Дмитро Донцов «Підстави нашої політики»:** «Перший Універсал видано під натиском мас, третій – внаслідок упадку уряду Керенського, четвертий – знову проти волі Ради. Мир у Бересті Литовському і закликання німців так само були вимушені. У зовнішню політику не внесла Рада ніякої організуючої, ясної для маси ідеї. У політиці внутрішній вона обмежила своє завдання до гальмування революційної енергії пробудженого націоналізму. Безперестанно оглядаючись на Петербург, вона відчувала маси дивитися на Київ як на осібний центр політичної волі... Природа любить економію: коли Україна устами своїх революційних провідників хотіла робити те саме, що й Росія, то виявилось, що публіка воліє оригінал, а не кепський плагіат».
7. **Євген Чикаленко «Щоденник»:** «Взагалі трагічне становище українського народу; і коли його поривання до організації своєї держави не здійснять тепер, то доведеться, як і полякам, ще ждати на другу мирову війну, після якої вже напевне прийде черга і на українську державу. Як воно не складеться в близькій часі, а сьогоднішнє з'єднання України в одну державу після 700-літньої розлуки єсть величезної ваги річ».
8. **Михайло Грушевський «Спомини»:** «...19 березня відбулася українська маніфестація. Своїм грандіозним характером, своїм одушевлінням, своїм ентузіазмом вона перейшла всі наші сподіванки. В ній узяли участь понад сто тисяч людей... Українська маніфестація була переломним моментом в розвитку українського руху в Києві».
9. **Михайло Грушевський «Спомини»:** «Центральна Рада, створена у Києві з представників усіх київських верств і доповнена делегатами організацій позакиївських, уже тепер, в своїм тимчасовім складі є признаним усім свідомим українством центральним українським урядом. З'їзд має дати йому останню форму, вибрати його в постійнім уже складі ... одним словом, привести в систему і порядок всеукраїнську національну організацію».
10. **Микола Голубець «XX-ліття українського мистецтва»:** «В 1917 р. повстала в Києві, начебто з нічого – Українська Академія Мистецтв. Несподівано й неждано для ширшого загалу найшлися для неї вчителі, а поміж ними такі величини, як геніяльний графік Ю. Нарбут, європейської міри маляр О.

Мурашко, творець нового монументального малярства М. Бойчук, а далі браття Кричевські, пейзажист Бурачек і цілий ряд інших, про яких відношення до мистецтва, а головне до українського мистецтва, за малими виїмками, не було серед громадянства хоч би й приблизного уявлення. Для загалу громадянства, виключаючи втаємничених, було це об'явлення, одушевляючий результат – української революції».

Заходи щодо відзначення 100-річчя подій Української революції 1917-1921 років та вшанування пам'яті її учасників

- бібліокрос «Війна пройшла по їхніх долях»;
- тематична зона «Це нашої історії рядки: Українська Революція 1917 – 1921 років»;
- історично – патріотичний акцент «Історія, олюднена постатями: творець нової української держави – В. Винниченко»;
- історичний еккурс «Із спогадів про Українську революцію 1917-1921 років»;
- історична панорама «Центральна Рада – революційний парламент України»;
- історичний урок «Хай буде Україна вільною»;
- виставка – роздум «Українська Революція: Доба Центральної Ради»;
- інформаційне перехрестя «Чотири Універсали української Центральної Ради : уроки подій»;
- виставка-портрет «Визначні діячі Української революції 1917 – 1921 років», «Українська держава була і є – Володимир Винниченко»;
- інформаційний калейдоскоп «Бій за державність 1917 - 1921 років: розвідки, спомини, документи»;
- слайд – показ «Гортаючи сторінки історії: Українська Революція 1917 – 1920 роки»;
- бібліографічна екскурсія «Визначні діячі Української революції 1917 – 1921 років»;
- історико – правовий еккурс «Українська держава гетьмана П.Скоропадського: спроба державотворення»;
- історично – патріотичний альбом «Історія, олюднена постатями: П.Скоропадський в українській історії»;
- відеоперегляд «Україна в революційну добу 1917-1921 років»;
- літературна лоція «Акт Злуки – символ єднання та соборності України»;
- патріотична абетка «Акт Злуки – перший крок на шляху до соборності України»;

- Інформаційна сходінка «Україна у боротьбі за збереження державної незалежності»
- патріотичний акцент «Проголошення Директорії: відродження Української народної республіки»;
- слайд-презентація «Ці люди в огні на сталь перекуті: борці за національну ідею 1917 - 1921»;
- година пам'яті «Звитяги української військової доби Української революції 1917 – 1921 років»;
- виставка – вшанування героїв «УПА – зимова спроба завоювання незалежності»;
- круглий стіл «Українська революція 1917–1921 років: історія і сьогодення»;
- урок історії «Вірність історичній правді: значення Української революції 1917-1921 років»;
- виставка – роздум «Перші кроки до національної державності: 1917 – 1921 роки»;
- вікторина «Що ви знаєте? Українська революція 1917-1921 років»
- Історично – патріотичний альбом «Історія, олюднена постатями: творець нової української держави – В. Винниченко»;
- виставка-спогад «Із спогадів про Українську революцію 1917-1921 років»;
- бесіда «Центральна Рада – революційний парламент України»;
- історичний урок до 100 - річчя утворення Центральної Ради «Хай буде Україна вільною»;
- виставка – роздум «Українська Революція: Доба Центральної Ради»;
- інформаційна година «Чотири Універсали української Центральної Ради. Значення та уроки цих подій»;
- виставка-портрет «Визначні діячі Української революції 1917 – 1921 років», «Українська держава була і є – Володимир Винниченко»;
- виставка – переосмислення «Бій за державність 1917 - 1921 років: розвідки, спомини, документи»;
- виставка – хроніка «Минулі події рідної землі: революційні події на Україні в 1917 -1921 роках», «Це нашої історії рядки: Українська Революція 1917 – 1921 років», «Гортаючи сторінки історії: Українська Революція 1917 – 1920 роки»;
- виставка – роздум «Минувшина і будучина української визвольної боротьби 1917 – 1921 років»;
- історична мандрівка «Україна в огні 1917-1921 років»;
- інформаційна година «Визначні діячі Української революції 1917 – 1928 років»;
- історико – правовий екскурс «Українська держава гетьмана П.Скоропадського: спроба державотворення»;
- історично – патріотичний альбом «Історія, олюднена постатями: П.Скоропадський в українській історії»;
- Історичний етюд «Україна в революційну добу 1917-1921 років»;
- Літературна лоція «Акт Злуки – символ єднання та соборності України»;

- Патріотична абетка «Акт Злуки – перший крок на шляху до соборності України»;
- Круглий стіл «Утворення українських Збройних Сил та політика Центральної Ради»;
- Історичний хроноскоп «Україна у боротьбі за збереження державної незалежності (1918-1920 роки»;
- Історико – патріотичний калейдоскоп «Проголошення Директорії: відродження Української народної республіки»;
- Виставка – досьє «Ці люди в огні на сталь перекуті: борці за національну ідею 1917 - 1921»;
- Літературний перегляд «Війна пройшла по їхніх долях»;
- Виставка – розвідка «Маловідомі сторінки історії: українські отамани у боротьбі за незалежність»;
- Година пам'яті «Звитяги української військової доби Української революції 1917 – 1921 років»;
- Виставка – вшанування героїв «УПА – зимова спроба завоювання незалежності»;
- Круглий стіл «Українська революція 1917–1921 років: історія і сьогодення»;
- Урок – пам'ять «Вірність історичній правді: значення Української революції 1917-1921 років»;
- Виставка – роздум «Перші кроки до національної державності: 1917 – 1921 роки»;
- Виставка – полеміка «Уроки Української Національної Революції»;

*Орієнтовний перелік документальних фільмів, які відображають події
Української революції 1917 – 1921 років*

№	Назва картини	Рік випуску	Режисер	Робоча група
1.	“Акт Злуки: відтворення історичної правди”	2011	Тарас Каляндрук	Львівська державна телерадіокомпанія, Україна
2.	“Апельсинова долька”	2004	Ігор Кобрин	Студія ТЕЛЕКОН, Україна
3.	“Герої України. Крути. Перша Незалежність”	2014	Сніжана Потапчук	Національна телекомпанія, України
4.	“Київ. Епоха переворотів” (з циклу “Історії міста”)	2011	Віталій Загоруйко	т/с ГРАВІС, Україна
5.	“Легіон. Хроніка Української Галицької Армії 1918–1919”	2015	Тарас Химич	Invert pictures, Україна
6.	“Непрощені. Симон Петлюра”	2007	Віктор Шкурін	т/к 1+1, Україна
7.	“Обличчя купюри. Михайло Грушевський”	2008	Віталій Загоруйко, Сергій Братішко	т/к ТОНІС, Україна
8.	“Свято Злуки. Політика пам’яті”	2011		УТ-1, Україна
9.	“Українська революція. Втрачена держава”	2007	Сергій Братішко	т/к ТОНІС, Україна
10.	“Українська революція. За спогадами Всеволода Петріва”	2012–2013	Іван Канівець	KVIDEO, Україна
11.	“Холодний Яр. Воля України – або смерть!”	2014	Галина Химич	ВГО “Не будь байдужим!” та ТОВ “Диваки продакшн”, Україна
12.	“Хроніки української революції”	2008	Сергій Братішко	Національна телекомпанія України, Україна

Використані джерела:

1. Указ Президента України Про заходи з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917 - 1921 років [Електронний ресурс] // Верховна рада України: офіційний веб-портал.- режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/17/2016> – Назва з екрана.
- 2.Методичні рекомендації [Електронний ресурс] // Український інститут національної пам'яті : сайт. – режим доступу. <http://memory.gov.ua/methodicmaterial/metodichni-rekomendatsii-do-100-richchya-ukrainskoi-revolyutsii-1917-1921-rokiv> – Назва з екрана
3. Україна в революційну добу: видатні постаті [Електронний ресурс]// Черкаська обласна універсальна наукова бібліотека імені Тараса Шевченка: сайт. – режим доступу: <http://library.ck.ua/index.php/2008-12-08-13-40-34/1695>– Назва з екрана
- 4.Українська революція 1917-1921 рр. Відродження державності українського народу : Падіння самодержавства. Розгортання національно-визвольного руху. Діяльність Центральної Ради [Електронний ресурс] // Навчальні матеріали онлайн : сайт. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/10290718/istoriya/ukrayinska_revolyutsiya_1917-1921_vidrozhennya_derzhavnosti_ukrayinskogo_narodu. – Назва з екрана.
- 5.Українська революція [Електронний ресурс] // Вікіпедія – вільна енциклопедія : сайт. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Українська_революція. – Назва з екрана.

